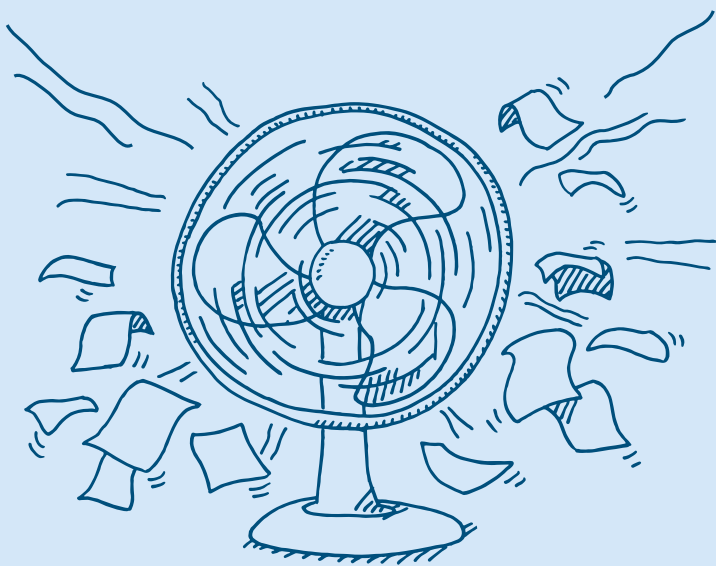

FRISSE WIND WAAIER

Werkvormen die zorgen voor een frisse wind door jouw organisatie

NSPOH
we like to inspire

EEN FRISSE WIND!

Voor je ligt onze frisse wind waaier. Je hebt vast wel eens meegemaakt dat een overleg, bijeenkomst of cursus wel een oppepper kon gebruiken. Maar hoe? Wij helpen je graag. Deze waaier staat bomvol leuke werkvormen met impact. Gebruik ze om mensen te activeren, te prikkelen, uit te dagen en te stimuleren. Echt een frisse wind!

We wensen je veel plezier!

Vriendelijke groet,
de medewerkers van de NSPOH

WANNEER EN HOE TE GEBRUIKEN?

Je vindt in deze waaier allerlei werkvormen die zorgen voor een frisse wind. Gebruik ze in een vergadering, een werkgroep, het onderwijs, een meeting of teamoverleg. Weer eens iets anders!

Er zijn zes gebruikscategorieën die je kunt herkennen aan hun kleur.

Kennismaken

INFORMEREN

Ideeën genereren

Discussiëren

Knopen doorhakken

OPPEPPEN

In deze waaier gebruiken we verschillende symbolen. De symbolen geven aan:

welke breinprincipes worden aangesproken

wat je als begeleider nodig hebt

hoeveel mensen mee kunnen doen

hoelang de werkvorm ongeveer duurt

WERKVORMEN MET IMPACT!

Het zijn niet zomaar leuke werkvormen maar werkvormen met impact! De NSPOH is fan van breinleren. Kennis van het brein helpt je om leren en overleggen leuker en effectiever te maken. De belangrijkste lessen op een rij:

Veel plezier (dopamine) en een klein beetje spanning (adrenaline) zorgen voor aandacht, nieuwsgierigheid en leerzin. Stimuleer deze **emoties!**

Ons werkgeheugen is beperkt. Zorg daarom voor **focus**. We onthouden de dingen waar we goed over nadenken. Wat wil je precies behandelen, welke vragen horen daarbij en hoe kun je dat visueel ondersteunen?

Herhaling zorgt voor sterke verbindingen in je brein en maakt informatie beter toegankelijk. Zorg voor gespreide en gevarieerde herhaling. 10x1 levert meer op dan 1x10.

We kunnen natuurlijk wel een poosje luisteren maar niet te lang. Wissel overdracht af met **creatie** en interactie. Laat mensen zelf aan de slag gaan en stimuleer diep nadenken.

Het helpt om verschillende **zintuigen** aan te spreken. Maak er een beleving van! Laat mensen zien, horen, voelen, ruiken, proeven en vooral... bewegen!

Beginnen met associaties, vragen en weetjes activeert voorkennis en helpt om informatie te kaderen, te structureren en te onthouden.

Bouw voort op wat mensen al weten.

Dit zijn de zes breinprincipes. Hoe meer breinprincipes een werkvorm bevat, hoe meer impact! Bij elke werkvorm in deze waaier noemen we de belangrijkste breinprincipes die worden aangesproken.

Kennismaken

Iedereen wil zich gezien, gehoord en erkend voelen. Dat begint met weten wie-wie is. Daarnaast werk je met een kennismakingsrondje aan een veilig gevoel in een groep. Mensen laten zich dan makkelijker zien en horen.

TIPS:

- **Zorg dat een kennismakingsrondje niet te lang duurt.**
- **Geef duidelijk aan wat je wilt weten.**
- **Vertel hoeveel tijd / woorden / zinnen iedereen heeft.**
- **Grote groep? Doe plenair alleen naam en functie en de werkvorm in subgroepen.**

Kennismaken

Tweet and meet

Het idee

Een tweet heeft maximaal 280 tekens. Dat daagt je uit om kort en krachtig te zijn. Stel jezelf voor in een tweet. Wat is kenmerkend, relevant en bijzonder om over jou te vertellen?

Hoe het gaat

- Iedereen schrijft zijn persoonlijke tweet op groot papier.
- Het aantal tekens hoeft niet zo precies maar tellen mag.
- Iedereen stelt zich voor door de tweet te laten zien en voor te lezen.

Goed om te weten

@ is de mention waarmee je andere twitteraars noemt die je wilt aanspreken. # is de hashtag waarmee je jouw tweet koppelt aan belangrijke onderwerpen. Emoticons zijn smileys die je kunt gebruiken in je tweet.

Een variant

Laat deelnemers zich voorstellen met een ouderwetse contactadvertentie. Geen @, # of emoticons maar de afkortingen van weleer: mn, vr, ac, vg, jgz, med, izb, cult, etc.

Creatie en emotie

Groot papier en dikke stiften

10 – 15 per groep

15 minuten

De sleutelbos of 5 vingers

Het idee

Wat heeft iedereen altijd bij zich? Zijn sleutels en vingers. Ideaal om je daarmee voor te stellen.

Hoe het gaat met de sleutels

Laat iedereen zijn sleutelbos pakken en vertellen:

- ▣ Waar is welke sleutel voor?
- ▣ Welke sleutel is het oudst en het nieuwst?
- ▣ Welke sleutel gebruik je het vaakst?
- ▣ Welke sleutel is bijzonder voor je en mag beslist niet zoekraken?

Hoe het gaat met de vingers

Laat iedereen zichzelf voorstellen aan de hand van 5 vingers, bijvoorbeeld:

- ▣ De duim: waar ben je goed in?
- ▣ De wijsvinger: wat is jouw richting of droom?
- ▣ De middelvinger: waar heb je lak aan of wat maakt je boos?
- ▣ De ringvinger: waar ben je trouw aan of waarmee voel je je verbonden?
- ▣ De pink: waarin ben je klein, onervaren, gevoelig of kwetsbaar?

Zintuigen en emotie

Niets

5 – 10 per groep

15 minuten

Wat is waar...?

Het idee

De eerste indruk is belangrijk. Je ziet iemand en maakt vrij snel een plaatje van wat iemand doet en hoe hij is. Maar klopt dat plaatje ook? Daag je eerste indruk uit met deze werkvorm!

Hoe het gaat

- ▣ Iedereen bedenkt twee waarheden over zichzelf en één leugen.
- ▣ Om beurten stelt iemand zich voor en vertelt de twee waarheden en de leugen.
- ▣ De anderen raden wat waar is en wat niet en waarom.
- ▣ Laat de persoon uitleggen wat klopt en wat niet.

Een variant

Je kunt deze werkvorm thuis laten voorbereiden en er een online quiz van maken. Ook kun je iedereen op een briefje laten noteren wat waar is en wat niet en er punten of een prijs aan verbinden. Het brein reageert goed op beloning!

Creatie en focus

Niets

5 – 10 per groep

15 minuten

Speeddate

Het idee

Daten kan zo ongemakkelijk zijn. Je wilt niet meteen vragen: goh, wat doe jij voor werk? Maar wat dan wel? Deze werkvorm geeft beweging en variatie voor die eerste ontmoeting.

De voorbereiding

Knip ansichtkaarten in tweeën. Schrijf op elke helft een leuke, prikkelende vraag.

Hoe het gaat

- Deel de kaarthelften uit in de groep.
- Laat iedereen kriskras door elkaar lopen.
- Tijdens het lopen wisselt iedereen continue van kaarthelft.
- Op jouw teken zoekt iedereen zijn 'wederhelft'.
- De wederhelften praten over de vragen op hun kaarthelft.
- Herhaal dit een paar keer.

Een variant

Je kunt de mensen zelf een vraag op hun kaarthelft laten schrijven. Je kunt dan een thema meegeven. De werkvorm kun je ook gebruiken in een groep die elkaar al langer kent. Pas de vragen daar op aan.

Emotie en zintuigen

Ansichtkaarten

10 – 20 per groep

15 minuten

Iedereen is uniek, toch?

Het idee

Ieder mens is uniek. Toch? Soms heb je meer gemeen met anderen dan je denkt, of juist niet. Dat ontdek je in deze werkvorm.

Hoe het gaat

- ▣ Iedereen staat in een kring.
- ▣ Het doel is om zo snel mogelijk in het middelpunt te komen.
- ▣ Om beurten mag iemand een stap naar voren doen.
- ▣ Hij of zij vertelt iets bijzonders over zichzelf.
- ▣ Graaf diep en wees zo origineel mogelijk.
- ▣ Iedereen die zichzelf herkent, doet ook een stap naar voren.
- ▣ Ga door tot iemand het middelpunt heeft bereikt of iedereen is geweest.

Een variant

Je kunt in subgroepen werken en mensen drie dingen laten ontdekken die ze met elkaar gemeen hebben. Ook voor een groep die elkaar al langer kent, kun je deze werkvorm goed gebruiken.

Emotie en zintuigen

Niets

10 – 15 per groep

15 minuten

Informeren

Iedereen wil graag gehoord worden en zorgen dat de boodschap overkomt. Maar hoe krijg je de aandacht en houd je deze vast? Hoe maak je het interactief en leuk?

TIPS:

- **Bepaal je doel en de kern van je verhaal.**
- **Gebruik visuele ondersteuning, want het werkgeheugen is beperkt.**
- **Houd een powerpoint kort en krachtig.**
- **Scheid hoofd- en bijzaken van elkaar.**
- **Stem je verhaal af op je publiek.**
- **Zorg voor interactie en stel vragen: wat doe je als..., stel dat..., hoe denk jij over..., welke vraag komt bij jou op als...**

Mensen onthouden dingen beter als ze er over hebben nagedacht. Door vragen te stellen laat je mensen echt nadenken over jouw informatie.

Een rugzak vol verhalen

Het idee

Hoe trek je de aandacht van mensen? En hoe zorg je dat mensen jouw praatje onthouden? Verhalen en metaforen doen het goed! Trek aandacht met een interessant en opvallend voorwerp. Gebruik het als cue om jouw verhaal te onthouden.

Hoe het gaat

- Kies een voorwerp of metafoor dat past bij je verhaal.
- Ga staan en plaats het voorwerp voor je.
- Laat een stilte vallen en het voorwerp even voor zich spreken.
- Begin je verhaal of start met een vraag over het voorwerp.
- Grijp aan het eind terug op het voorwerp en maak de cirkel rond.

Tips voor een goed verhaal

Een goed verhaal heeft een duidelijk begin, midden en eind. Het is simpel en eenvoudig. Het bevat herkenbare personages en situaties. Er gebeurt altijd iets onverwachts of er is een uitdaging of een conflict. Zorg dat het verhaal geloofwaardig is en inspeelt op gevoel.

Focus, emotie, zintuigen en voortbouwen

Niets

10 – 15 per groep

15 minuten

Een beeld zegt meer dan 1000 woorden

Het idee

De naam pecha kucha komt van het Japans voor 'prietpraat'. Maar een pecha kucha is bepaald geen prietpraat. Het is een korte, krachtige en beeldende presentatie. In maximaal 6 minuten en 40 seconden vertel je je verhaal aan de hand van 20 afbeeldingen die elk 20 seconden worden getoond. Wees creatief en to the point!

De voorbereiding

- ▣ Laat je inspireren door online video's van pecha kucha's.
- ▣ Maak je verhaal en zoek beelden die je verhaal ondersteunen.
- ▣ Gebruik dus geen tekst of woorden, alleen beelden!
- ▣ Plaats je afbeeldingen in een powerpoint of prezi.
- ▣ Stel het zo in dat je afbeeldingen 20 seconden in beeld zijn.
- ▣ Ga oefenen: werk aan bondigheid en timing.

Hoe het gaat

Je gaat staan en geeft een sprankelend en beeldend verhaal in 6 minuten en 40 seconden!

Focus, emotie en zintuigen

Een presentatie met afbeeldingen

Geen maximum

6 min. en 40 sec.

De kwis

Het idee

Stel een vraag en mensen gaan nadenken. Of ze nou willen of niet. Maak gebruik van dat principe en giet je verhaal in een korte (online) quiz.

De voorbereiding

Maak een reeks meerkeuzevragen. Wil je een online quiz? Gebruik Kahoot of Socrative. Wil je lekker retro? Laat mensen staan / zitten, petje op / af doen of gebruik gekleurd papier om te antwoorden.

Hoe het gaat

- Leg uit hoe het werkt.
- Online? Geef mensen de url om in te loggen.
- Lekker retro? Deel papiertjes of petjes uit.
- Stel de vragen en geef tijd om te antwoorden.
- Geef het juiste antwoord en licht toe.

Variant

Je kunt de quiz ook gebruiken om het geheugen van mensen op te frissen of als input voor een discussie. Vervang de vragen dan door stellingen. Door mensen te laten staan of zitten als antwoord op vragen, is deze werkvorm ook meteen een energizer.

Focus en emotie

Een (online) quiz

Geen maximum

15 minuten

30 seconds

Het idee

Raad zoveel mogelijk begrippen in 30 seconden door het begrip te omschrijven maar NIET te noemen. Dit werkt vooral heel goed als je belangrijke punten uit een vorige bijeenkomst wilt opfrissen of voorkennis van mensen wilt activeren.

De voorbereiding

Maak kaartjes met belangrijke begrippen of namen die passen bij je onderwerp. Reken uit hoeveel tijd je groep heeft. Ga uit van 5 begrippen in 30 seconden.

Hoe het gaat

- ▣ Leg aan de groep uit hoe het werkt.
- ▣ Deel de kaartjes met begrippen of namen uit.
- ▣ Laat om beurten het begrip omschrijven en uitbeelden.
- ▣ De anderen raden het begrip.
- ▣ Houd de tijd bij.
- ▣ Geef aan het einde een korte samenvatting.

Variant

Maak subgroepen die het tegen elkaar opnemen.

Emotie en voortbouwen

Kaartjes met begrippen en een timer

5 - 15 per groep

15 minuten

Het ABC...

Het idee

De A is van... De G staat voor... Het ABC is een heel eenvoudige manier om kennis op te frissen, te associëren of samen te vatten. Wees niet benauwd dat mensen het kinderachtig vinden. Zo gauw er 3-5 begrippen op de flap staan, krijgt men de smaak vaak te pakken.

Hoe het gaat

- Leg aan de groep uit hoe het werkt.
- Schrijf alle letters onder elkaar op.
- Laat deelnemers door elkaar een begrip of associatie noemen bij de letter.
- Schrijf op wat is geroepen.
- Ga door tot het hele alfabet is doorlopen.
- Vat samen en sta stil bij bijzonderheden.

Tips

Loopt iemand vast? Ga verder en kom later terug. Houd het tempo er in. De q, x en y zijn vaak lastig. Zet ze in als joker. Worden containerbegrippen genoemd? Laat ze uitleggen.

Focus, herhalen en voortbouwen

Flipover met stift

Max. 26 per groep

15 minuten

Expertgroepen

Het idee

Hoe meer je van iets weet, hoe interessanter het vaak wordt. In deze werkvorm verdiepen mensen zich in een specifiek onderwerp en door uitwisseling in de groep leren mensen weer van elkaar.

Hoe het gaat

- Deel het onderwerp op in deelonderwerpen met vragen.
- Verdeel de groep in subgroepen van 3-5 mensen.
- Geef elke subgroep een ander deelonderwerp.
- Laat de subgroepen zich verdiepen in hun onderwerp en een creatieve, korte presentatie maken.
- Subgroepen geven beurtelings hun presentatie.
- Na afloop is er ruimte voor vragen en discussie.

Tips

Deze werkvorm kun je ook gebruiken bij het brainstormen. Geef elke groep een onderwerp, vraag of probleem om over na te denken en ideeën te genereren. Deze werkvorm is goed te gebruiken in groepen waar de verschillen in kennisniveau groot zijn.

Focus en creatie

Eventueel flipover met stift

3 - 5 per subgroep

10 minuten per presentatie

One minute paper

Het idee

Je loopt een bijeenkomst uit, iemand vraagt je iets, je eet een broodje en... Je bent alweer vergeten waar de bijeenkomst over ging. Een werkvorm die helpt om woorden om te zetten in daden.

Hoe het gaat

- Iedereen krijgt een blaadje.
- In 1 minuut noteert iedereen voor zichzelf het belangrijkste van de bijeenkomst, bijvoorbeeld een take home message, korte samenvatting, belangrijkste les, call to action, een goed voornemen, reflectie of een vraag.
- Vraag een aantal mensen om hun paper voor te lezen.
- In een volgende bijeenkomst kun je er kort op terug komen.

Tips

Deze werkvorm kun je ook goed gebruiken tijdens een cursus. Vraag mensen om voor de pauze een one-minute paper te schrijven. Zo weet je meteen of de stof is begrepen en waar eventuele vragen zitten.

Herhalen en voortbouwen

Papier en pennen

1 - 20 per subgroep

5 minuten

Ideeën genereren

Een frisse wind kan ook helpen om ideeën te genereren. De één schudt zo wat nieuws uit zijn mouw en de ander moet eerst stevig denken. Laat je niet afschrikken. We helpen je met werkvormen en deze tips:

TIPS:

- **Zorg voor een helder doel, vraag of probleem.**
- **Laat iedereen voor zichzelf ideeën opschrijven.**
- **Focus eerst op de kwantiteit van ideeën.**
- **Stel oordelen, ook non-verbaal, uit.**
- **Verwelkom ongewone en gekke ideeën.**
- **Ga niet meteen in op haalbaarheid, dat komt later wel.**
- **Werk door het lastige, dode punt heen en stop niet.**
- **Laat ideeën na een eerste schrijfronde delen.**
- **Doe nog een schrijfronde en combineer en verbeter ideeën.**

Of gooi het roer om en werk aan de slechtste oplossingen of ideeën. Dat is niet eens zo gek. Het levert vaak heel interessante dingen op!

Graffiti

Het idee

Uit onderzoek blijkt dat individuen vaak beter divergent kunnen denken en groepen meestal beter convergent denken. Deze werkvorm maakt daar optimaal gebruik van: eerst zelf nadenken!

Hoe het gaat

- ▣ Iedereen krijgt een vel papier.
- ▣ Introduceer het onderwerp, de vraag of het probleem.
- ▣ Iedereen krijgt 60 seconden om neer te pennen wat in hen opkomt: een beeld, woord, vraag, oplossing, mindmap, metafoor, idee, etc.
- ▣ Daarna schuift iedereen het vel papier door naar de buur.
- ▣ Iedereen werkt verder op het 'nieuwe' vel en reageert op wat er al geschreven staat.
- ▣ Na 3 à 4 rondes stopt het en worden de posters besproken, plenair of in subgroepen.

**Creatie, voortbouwen
en zintuigen**

A4 papier of groter

10 - 15 per groep

30 - 45 minuten

Het café

Het idee

Net als in een echt café praten mensen in kleine groepjes en in een ontspannen sfeer over uiteenlopende onderwerpen. Samen ideeën genereren en inspireren.

Vorbereiding

Formuleer het onderwerp en doel duidelijk zodat je het met de groep kan delen. Maak relevante en prikkelende onderdelen: vragen, stellingen, problemen, etc. Geef elk onderdeel een aparte plek of tafel in de ruimte en voorzie ze van een groot vel papier.

Hoe het werkt

- In (zelfgekozen) groepjes praat men over het onderdeel.
- Na 15 minuten schrijft men de belangrijkste ideeën op.
- Daarna wisselt iedereen van onderdeel.
- De input van de vorige groep wordt gebruikt.
- Na een aantal rondes wordt het plenair nabesproken.

Tips

Werken met statafels of flipover vellen aan de muur activeert mensen. Geef elk onderdeel een gespreksleider.

Creatie en voortbouwen

Ruimte, tafels, grote vellen papier, stiften, tape

10 -100 mensen

60 minuten
+ voorbereidingstijd

On the other side

Het idee

Soms loop je vast. Hetzelfde cirkeltje keer na keer. Wat je dan nodig hebt? Een ander perspectief. Letterlijk.

Hoe het gaat

- Ga eens met de hele groep naar buiten. Wandel samen (in stilte) een stuk. Zoek een mooie of interessante plek. Bekijk het nu eens vanuit dat punt.
- Kom van je stoel, ga eens staan of juist liggen. Kom in beweging.
- Stop eens met woorden en schrijven. Zoek beelden. Ga tekenen. Maak kleur.
- Of bekijk het door de ogen van een ander. Vraag je af hoe verschillende beroemdheden naar jouw kwestie zouden kijken.

Focus en creatie

Niets

Onbeperkt

30 minuten

Discussiëren

Zoveel mensen, zoveel meningen. Je wilt graag iedereen horen. En dat mensen elkaar ook horen. Maar niet iedereen door elkaar. Met een werkvorm kun je de uitwisseling van gedachten op een leuke manier aanpakken. Je daagt iedereen uit en zet het soms even op scherp.

TIPS:

- ▣ **Zorg dat je iedereen hoort. Ook de stillere mensen.**
- ▣ **Luister echt. Laat je niet afleiden door wat jij wil zeggen.**
- ▣ **Stimuleer ook anderen eerst naar elkaar te luisteren en pas dan te reageren.**
- ▣ **Wees oprecht geïnteresseerd.**
- ▣ **Geef als begeleider niet meteen of helemaal niet jouw visie.**
- ▣ **Durf tegengestelde geluiden de ruimte te geven.**
- ▣ **Vraag jezelf af of je het ook oneens mag zijn.**

In je hoek!

Het idee

Soms wil je de boel wat opschudden en op scherp stellen. Deze werkvorm helpt je zeker! Mensen worden gevraagd om echt stelling te nemen en samen goed na te denken over argumenten.

Hoe het gaat

- ▣ Formuleer (samen) een stelling of bewering.
- ▣ Er worden twee groepen gevormd die elk in een hoek staan.
- ▣ Elke ronde sturen de groepen een afgevaardigde.
- ▣ De afgevaardigden discussiëren met elkaar over de stelling.
- ▣ Na een x aantal minuten of op verzoek, is er een time out.
- ▣ De groepen voeren intern overleg over de discussie en het vervolg.
- ▣ Rond na een aantal rondes af en vat plenair samen.

Tip

Vaak kun je dingen vanuit verschillende kanten bekijken. Je kunt het aantal hoeken daarom ook uitbreiden.

Focus, creatie en voortbouwen

Stellingen of vragen

10 - 20 per groep

30 minuten

De jubel en klaagmuur

Het idee

Even lekker klagen. Het mag! En het levert toch vaak nuttige dingen op. Maak je eigen klaagmuur en een jubelmuur. Alles heeft tenslotte twee kanten.

Hoe het gaat

- Hang de vellen papier op voor een jubel- en een klaagmuur.
- Laat eerst de jubelmuur vullen met woorden, ideeën, tekeningen etc.
- Laat mensen op elkaars bijdragen reageren.
- Doe vervolgens hetzelfde bij de klaagmuur.
- Rond af en laat beide muren bestuderen. Is het volledig?
- Bespreek plenair: wat valt op, wat is belangrijk?

Tips

Begin met de jubelmuur om te voorkomen dat mensen in het negatieve blijven hangen. Kijk bij de klaagmuur ook naar wat mensen zelf kunnen doen of wat hen helpt om er mee om te gaan. In plaats van grote vellen papier kun je ook post-its gebruiken. Je kunt 'jubelen en klagen' ook vervangen door 'voordelen en nadelen' of door 'voor de verandering' en 'na de verandering'.

Emotie en voortbouwen

Grote vellen papier
en stiften

5 - 20 per groep

30 minuten

De line up

Het idee

Van de mensen die makkelijk van zich laten horen, weet je vrij snel wat ze vinden. Maar de anderen? Met deze werkvorm vraag je iedereen letterlijk positie te nemen. Heel eenvoudig: in een line up.

Hoe het gaat

- ▣ Maak met tape een lange lijn op de grond.
- ▣ Het ene uiteinde staat voor oneens, het andere voor eens.
- ▣ Lees de stelling voor en licht deze eventueel toe.
- ▣ Vraag mensen positie te nemen op de lijn.
- ▣ Laat hen toelichten waarom ze deze positie hebben ingenomen.
- ▣ Stimuleer mensen om ook op elkaar te reageren.
- ▣ Herhaal dit met een aantal stellingen of aanpassing van de stelling.
- ▣ Rond af en vat het plenair samen.

Tips

Misschien herzien sommigen hun mening en willen ze tussentijds een andere plek innemen. Dat kan natuurlijk. Je kunt de uiteinden van de lijn natuurlijk ook een andere invulling geven.

Zintuigen en focus

Stellingen en gekleurd tape

5 - 25 per groep

20 minuten

Knopen doorhakken

Op een gegeven moment is er genoeg gedacht en gepraat. Tijd om knopen door te hakken. Hoe? Een werkvorm helpt je op een heldere manier voor- en nadelen in kaart te brengen en te stemmen.

TIPS:

- **Zorg voor een veilige omgeving. Ieders mening telt.**
- **Is het voor iedereen duidelijk dat een besluit wordt genomen? Je wilt niet dat mensen er later op terug komen.**
- **Let op het *bandwagon-effect*: we nemen makkelijk iets voor waar aan wanneer er meerdere medestanders zijn.**
- **Ideeën die veel op elkaar lijken kún je samenvoegen. Maar soms wordt het een slap aftreksel. Heb oog voor de details en blijf voor het beste idee gaan.**

Douze points

Het idee

Douze points! De naam zegt het al. Het is stemmen geblazen. Dit is een eenvoudige manier om als groep tot een prioritering of besluit te komen. Je ziet snel welke optie of welk idee het meest populair of relevant is volgens de groep. Die informatie wordt gebruikt om een beslissing te nemen. Deze werkvorm helpt bij het kwantificeren van kwalitatieve en complexe vraagstukken.

Hoe het gaat

- ▣ Schrijf alle opties of ideeën op de post-its.
- ▣ Plak de post-its op de muur.
- ▣ Laat de post-its ordenen en aanscherpen.
- ▣ Geef tijd om de opgeschoonde muur te bestuderen.
- ▣ Mensen mogen een stip zetten op de beste post-it.
- ▣ Laat de post-its opnieuw ordenen: van meest naar minste stippen.
- ▣ Bespreek plenair de resultaten goed door.
- ▣ Kijk ook naar de voor- en nadelen.
- ▣ Is dit echt de beste optie? Hak dan de knoop door.

Focus

Post-its en stiftens

5 - 40 per groep

30 minuten

Een levende SWOT-analyse

Het idee

Soms duizelt het je voor ogen. Er zijn zoveel dingen om over na te denken. Dan kan het helpen om een SWOT-analyse te maken. Niet zo maar eentje maar een levende! In deze SWOT-analyse kunnen mensen letterlijk staan en kijken naar de kwestie.

Hoe het gaat

- ▣ Maak met tape vier vakken op de grond.
- ▣ Benoem elk vak: sterkte, zwakte, kans en bedreiging.
- ▣ Ga gezamenlijk rond de vakken staan.
- ▣ Vat nog eens samen om welke kwestie het gaat.
- ▣ Kies naar welk vak je eerst wilt kijken.
- ▣ Laat iemand in het betreffende vak gaan staan.
- ▣ Hoe kijkt iemand vanuit dat vak naar de kwestie?
- ▣ Eventueel kun je nog wisselen van persoon.
- ▣ Doe dit voor alle vakken.
- ▣ Vat de analyse plenair samen en bespreek hoe je verder gaat.

Focus en zintuigen

Gekleurd tape

5 - 15 per groep

45 minuten

Lieve Mona...

Het idee

Wie kent de brieven aan Lieve Mona nog? Iedereen met een kwestie kan Mona per brief om raad vragen. Soms zitten mensen vast in hun eigen kwestie en denken. Het kan nodig zijn om hen eens goed door elkaar te rammelen zodat ze er uit komen. Bij deze werkvorm vraag je om het eigen denken op papier te zetten. Alles schrijven is geoorloofd.

Hoe het gaat

Je vraagt mensen om een probleem op papier te zetten met een vraag om advies: lieve Mona, wat moet ik doen om hier uit te komen. Vraag wie van de anderen de rol van Lieve Mona wil spelen. De inbrenger leest zijn brief of vraag voor en de aangewezen Mona geeft raad. Er kunnen ook meerdere Mona's zijn net zolang tot de inbrenger meldt dat hij eruit is.

Tips

Je kunt deze werkvorm zowel tijdens een bijeenkomst als online gebruiken. Zowel vraagstelling als advies kunnen tot grote hilariteit leiden.

Focus en emotie

Pen en papier

5 - 15 per groep

45 minuten

Oppeppen

Het gebeurt wel eens dat een groep geen energie meer heeft. Of juist te veel. Je groep kan dan wel een oppepper of energizer gebruiken. Dit zijn korte, leuke werkvormen waarbij mensen even met iets heel anders bezig zijn.

TIPS:

- Kies iets dat jij echt ziet zitten en dat je met overtuiging kunt brengen. Dat is een belangrijke voorwaarde om de groep mee te krijgen.

Cross the sea

Het idee

Stel je een brede, kolkende rivier met wild spartelende krokodillen voor. Je staat op de ene oever en moet oversteken naar de andere oever. Het enige dat je bij je hebt? Een flipover vel. Deze werkvorm is heel geschikt om de groep wakker en los te maken en creativiteit te stimuleren.

Hoe het gaat

- ▣ De ruimte is zo leeg mogelijk.
- ▣ Maak groepjes van drie of vier mensen.
- ▣ Alle groepjes staan aan één kant van de ruimte.
- ▣ Elk groepje krijgt een flipover vel.
- ▣ Groepjes moeten samen naar de overkant maar mogen alleen op hun flipover vel staan.
- ▣ Geef een startsein en stop wanneer alle groepjes de overkant hebben bereikt.
- ▣ Eventueel kun je de verschillende methodes kort bespreken.

Creatie en emotie

Flipover vellen

4 -20 per groep

10 minuten

Samen naar de top

Het idee

Natuurlijk kan iedereen in jouw groep tot 30 tellen. Maar kunnen ze ook samen tot 30 tellen? Dat vraagt focus en afstemming. Precies wat deze werkvorm je brengt.

Hoe het gaat

- ▣ Iedereen gaat ergens in de ruimte staan en sluit de ogen.
- ▣ Om beurten noemen mensen een getal: 1, 2, 3...
- ▣ Ze mogen niet praten, gebaren of anderszins afstemmen.
- ▣ Samen moeten ze optellen tot 30.
- ▣ Wordt tegelijk of een verkeerd getal genoemd? Dan ga je terug naar 1.
- ▣ Ga door tot de 30 is bereikt of tot je merkt dat het genoeg is geweest.

Focus en zintuigen

Niets

4 - 50 per groep

10 minuten

Colofon

2018

De makers van deze waaier

Vormgeving

de Handlangers, Utrecht

Inhoud en werkvormen

Felicia Vizi

Arenda Vos

Puck Winnubst

Meer weten over het brein?

Lees Breindidactiek. Helpen leren met breinkennis van Gerjanne Dirksen et al. (2016).

Heb je de smaak te pakken en wil je meer werkvormen proberen? Het internet barst van nog meer leuke werkvormen en ideeën.

NSPOH
we like to inspire

